บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากการที่ประเทศไทยต้องประสบปัญหาช่องว่างเงินออม (Saving-Investment Gap) เนื่องจากเงินออมในประเทศมีไม่เพียงพอกับความต้องการการลงทุนในประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อชดเชยช่องว่างดังกล่าว ส่งผลให้มีการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มสูงขึ้น และภายหลังเมื่อประเทศไทยดำเนินมาตรการผ่อนคลายการเงินและการควบคุมปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ทำให้เงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศมีปริมาณที่สูงขึ้นและมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะเงินกู้ยืมจากต่างประเทศของภาคเอกชนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

วัตถุประสงค์ของงานศึกษาในครั้งนี้จึงต้องการวัดและเปรียบเทียบระดับของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศของไทย ทั้งก่อนและภายหลังการดำเนินมาตรการผ่อนคลายทางการเงินตั้งแต่ปี 2532 การทดสอบโดยอาศัยแบบจำลองของ Haque and Montiel โดยพบว่าช่วงก่อนที่จะมีมาตรการผ่อนคลายทางการเงิน (28Q1-33Q1) ระดับของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ (ψ) มีค่าประมาณ 0.23 ส่วนหลังจากดำเนินมาตรการผ่อนคลายทางการเงิน (33Q2-39Q4) พบว่าการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ (ψ) ของไทยมีระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิมคือมีค่าประมาณ 0.43 ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจที่ค่อนข้างเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้การไหลเข้า-ออกของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศกระทำได้เสรีมากขึ้น โดยการเปิดเสรีทางการเงินและการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินกิจการวิเทศธนกิจ ทำให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยต่าง ๆ ที่มากระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินทุนไหลเข้าระยะสั้นได้ก่อให้เกิดความผันผวนในตลาดการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ตลอดจนดัชนีราคาหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศ

เนื่องจากงานศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับผลกระทบของเงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศต่อการออมในประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่ชัดเจนว่าเงินทุนที่ไหลเข้าจากต่างประเทศนั้นก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียแก่ประเทศผู้รับทุน งานศึกษาครั้งนี้อีกส่วนหนึ่งจึงได้ทำการ

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศกับการลงทุนรวม การออมรวมในประเทศและการออมรายภาคเศรษฐกิจ โดยการออมรายภาคเศรษฐกิจที่ศึกษามี 4 ส่วนด้วยกัน คือ **การออมภาคครัวเรือน** มีบทบาทสำคัญที่สุดในการยกระดับเงินออมรวมภายในประเทศให้สูงขึ้นและช่วยให้ประเทศลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ แต่ที่ผ่านมาสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อผลผลิตรวมกลับมีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก **การออมภาคธุรกิจเอกชน** ตั้งแต่ประเทศมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูงตั้งแต่ปี 2532 การออมภาคธุรกิจเอกชนก็มีระดับที่สูงขึ้นมาโดยตลอดตามการเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมกับการเพิ่มสูงขึ้นของหนี้ต่างประเทศภาคธุรกิจเอกชน **การออมภาคสถาบันการเงิน** จากมาตรการผ่อนคลายทางการเงินและการปรับระดับอัตราแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศ ประกอบกับการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบกิจการวิเทศธนกิจ ทำให้มีเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศในปริมาณที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และ**การออมภาครัฐบาล** โดยที่ภาครัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มระดับเงินออมของประเทศให้สูงขึ้น เนื่องจากการรักษาวินัยการคลังและระมัดระวังการจัดทำงบประมาณทำให้รัฐบาลเกินดุลเงินสดอย่างต่อเนื่องระหว่างปี 2531-2539

ผลการศึกษา สมการ**การลงทุนรวมในประเทศ**พบว่า ตัวแปรที่มากำหนดการลงทุนรวมในประเทศได้แก่ อัตราการเติบโตของรายได้ ส่งผลกระทบในทางบวกต่อการลงทุนรวมในประเทศ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมซึ่งสะท้อนถึงต้นทุนของหน่วยธุรกิจโดยส่งผลกระทบในทางลบ และเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศซึ่งส่งผลกระทบในทางบวก โดยเข้ามาทดแทนเงินออมในประเทศที่มีไม่เพียงพอกับความต้องการการลงทุนภายในประเทศ ทางด้านสมการการออมรวมหรือ**การออมประชาชาติเบื้องต้น** พบว่าตัวแปรที่มากำหนดการออมประชาชาติเบื้องต้นได้แก่ อัตราการเติบโตของรายได้และรายได้ประชาชาติต่อหัวซึ่งส่งผลกระทบในทางบวก ตามสมมติฐานของเคนส์ เมื่อประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจะทำให้การออมเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ก็มีการออมในอดีต และเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศที่ส่งผลกระทบในทางลบต่อการออมประชาชาติเบื้องต้น เนื่องจากเงินทุนจากต่างประเทศทำให้สภาพคล่องในประเทศสูง ส่งผลให้การบริโภคและนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น รวมทั้งการจ่ายคืนผลตอบแทนของเงินทุนต่างประเทศในรูปต่าง ๆ จึงทำให้การออมลดลง เนื่องจากการออมประชาชาติสัมพันธ์กับเงินทุนจากต่างประเทศในทางลบ ในระยะยาวประเทศจึงควรลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศให้น้อยลง

ทางด้านของการออมรายภาคเศรษฐกิจ ผลการศึกษา **การออมภาคครัวเรือน**พบว่า อัตราการเติบโตของรายได้ส่งผลกระทบในทางบวกต่อการออมภาคครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ก็มีอัตราเงินเฟ้อและการออมภาคครัวเรือนในอดีตที่ส่งผลกระทบในทางบวกต่อการออมภาคครัวเรือน

ทางด้านของเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศภาคเอกชนนั้นส่งผลกระทบต่อการออมภาคครัวเรือนในทางลบ เนื่องจากเงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศได้ช่วยให้เกิดการขยายตัวในภาคการผลิตและการจ้างงานของหน่วยธุรกิจ ครัวเรือนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยการผลิตจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ถ้าครัวเรือนมีการคาดการณ์ว่ารายได้ที่พวกเขาได้รับในอนาคตจะเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลทำให้ครัวเรือนมีการบริโภคและใช้จ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้น ทำให้การออมภาคครัวเรือนลดลง เช่นเดียวกับการเติบโตของสินเชื่อในประเทศก็มีส่วนให้ครัวเรือนเพิ่มการบริโภคและใช้จ่ายซื้อสินค้าและสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้น

ทางด้านของ**การออมภาคธุรกิจเอกชน**นั้นพบว่า อัตราการเติบโตของรายได้มีผลกระทบทางลบซึ่งตรงกันข้ามกับที่คาดการณ์ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากอัตราการเติบโตของรายได้ส่งผลทางบวกทำให้การลงทุนมีกำไรเพิ่มขึ้น แต่ธุรกิจเอกชนอาจจะนำกำไรจ่ายเป็นเงินปันผลมากขึ้น จึงส่งผลทำให้การออมภาคธุรกิจเอกชนลดลง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนของหน่วยธุรกิจนั้นส่งผลกระทบในทางลบต่อการออมภาคธุรกิจเอกชน ส่วนเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศภาคเอกชนนั้นส่งผลกระทบต่อการออมภาคธุรกิจเอกชนในทางบวก เนื่องจากเงินทุนเหล่านี้เข้ามาช่วยเสริมสภาพคล่องแก่ภาคธุรกิจเอกชนจากปัญหาการขาดแคลนเงินออมภายในประเทศ นอกจากนี้การร่วมทุนกับต่างชาติได้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า ทำให้ขายสินค้าได้มากขึ้น ส่งผลในทางบวกต่อการทำกำไรของหน่วยธุรกิจและการออมของภาคธุรกิจเอกชน

ทางด้าน**การออมภาคสถาบันการเงิน** พบว่าอัตราการเติบโตของรายได้ส่งผลในทางบวกต่อการออมภาคสถาบันการเงิน กล่าวคือเมื่อประเทศมีการเจริญเติบโต หน่วยธุรกิจมีความต้องการขยายการลงทุน ภาคครัวเรือนก็มีความต้องการสินเชื่อเพื่อนำไปซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สถาบันการเงินมีรายได้จากการปล่อยสินเชื่อให้กับหน่วยธุรกิจและครัวเรือน ส่วนเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศภาคเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ และเงินกู้ยืมผ่านกิจการวิเทศธนกิจ ที่มีต้นทุนถูกกว่าการกู้ยืมในประเทศ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ได้ประโยชน์เมื่อนำมาปล่อยกู้และให้สินเชื่อในประเทศ นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์ยังได้กำไรจากส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในประเทศอีกด้วย โดยส่งผลกระทบในทางบวกต่อการออมของภาคสถาบันการเงิน

ทางด้าน**การออมภาครัฐบาล** พบว่า อัตราการเติบโตของรายได้ส่งผลกระทบในทางบวกต่อการออมภาครัฐบาล กล่าวคือการเจริญเติบโตส่งผลให้คนในประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้ได้เพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มขึ้นของรายรับภาครัฐบาลส่งผลกระทบในทางบวกต่อการออมภาครัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้การออมของภาครัฐบาลในอดีตก็ส่งผลกระทบในทางเดียวกัน ทางด้านอัตราเงินเฟ้อ เนื่องจากรายรับของภาครัฐบาลปรับตัวได้อย่างรวดเร็วตามอัตราเงิน

เฟ้อ ในขณะที่รายจ่ายของภาครัฐบาลโดยเฉพาะรายจ่ายประเภทประจำจะปรับตัวได้ช้ากว่า ดังนั้น ภาวะเงินเฟ้อจะส่งผลกระทบในทางบวกต่อการออมภาครัฐบาล ส่วนเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศภาครัฐบาลนั้นส่งผลกระทบในทางลบต่อการออมของภาครัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้รัฐบาลลดความพยายามในการออมลงเช่นเดียวกับการออมภาคครัวเรือน เนื่องจากเห็นว่าสามารถอาศัยแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมาทดแทนการขาดแคลนเงินออมของภาครัฐบาลได้

ตารางที่ 6.1 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศกับการลงทุนรวม การออมรวมในประเทศและการออมรายภาคเศรษฐกิจ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ
1. การลงทุนรวมหรือการสะสมทุนเบื้องต้นในประเทศ (GDIY)	FSY ส่งผลกระทบในทางบวก
2. การออมประชาชาติเบื้องต้น (GNSY)	FSY ส่งผลกระทบในทางลบ
3. การออมรายภาคเศรษฐกิจ	
1. การออมภาคครัวเรือน (HHY)	CFPY ส่งผลกระทบในทางลบ
2. การออมภาคธุรกิจเอกชน (BINCY)	CFPY ส่งผลกระทบในทางบวก
3. การออมภาคสถาบันการเงิน (FINY)	CFPY ส่งผลกระทบในทางบวก
4. การออมภาครัฐบาล (GOVY)	CFGY ส่งผลกระทบในทางลบ

6.2 สรุปข้อเสนอแนะทางนโยบาย

ในช่วงที่ผ่านมา เงินทุนเคลื่อนย้ายจากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งสะท้อนความจำเป็นของเศรษฐกิจไทยที่ต้องพึ่งพาเงินทุนเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของการผลิตและการลงทุน แต่จากผลการศึกษาพบว่า เงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศส่งผลกระทบทางลบต่อการออมประชาชาติเบื้องต้น การออมภาคครัวเรือนและการออมภาครัฐบาล ดังนั้นในระยะยาวประเทศจึงควรลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศให้น้อยลง เพราะว่าเงินทุนจากต่างประเทศที่ไหลเข้ามานั้นจะส่งผลกระทบทำให้การออมภาคครัวเรือนและการออมภาครัฐบาลรวมทั้งการออมประชาชาติเบื้องต้นลดลง

แนวทางการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจจึงควรมีเป้าหมายที่การเพิ่มระดับการออมในประเทศ เพื่อลดภาระการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศลง และจะทำให้การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศบรรเทาลงได้ การเพิ่มเงินออมภายในประเทศที่สำคัญที่ทางการมุ่งหมายก็คือ เงินออมภาคเอกชนที่เน้นด้านครัวเรือนเป็นหลัก ซึ่งในระยะที่ผ่านมาสัดส่วนของเงินออมภาคครัวเรือนมีแนวโน้มลดน้อยลงโดยตลอด โดยภาครัฐบาลจะต้องมีบทบาทโดยตรงในการส่งเสริมการออมภาคครัวเรือนโดยผ่านทางมาตรการต่าง ๆ ดังนี้คือ

6.2.1 มาตรการด้านการใช้จ่ายของภาครัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า รายได้เป็นปัจจัยหลักสำคัญที่เป็นตัวกำหนดเงินออมของครัวเรือน เพราะถ้าครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินส่วนที่เหลือกินเหลือใช้มากขึ้นก็จะทำให้มีการออมเงินเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาคและชนบทเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่มีระดับรายได้ต่ำ การเพิ่มรายได้ของครัวเรือนในส่วนภูมิภาคและชนบทจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ระดับเงินออมเพิ่มสูงขึ้น แนวทางการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนในส่วนภูมิภาคและชนบทจึงมีหลายประการและต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรที่จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น คือ

6.2.1.1 การใช้จ่ายของภาครัฐบาล ต้องเพิ่มการใช้จ่ายของภาครัฐบาลในการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานในส่วนภูมิภาคและชนบทให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชนให้มีความสะดวกและมีทางเลือกได้มากขึ้น

6.2.1.2 การใช้จ่ายทางด้านการวางแผนครอบครัว ลดอัตราการเกิด เพื่อลดอัตราการพึ่งพิงให้น้อยลง

6.2.2 มาตรการด้านอัตราดอกเบี้ย

จากผลการศึกษาการออมภาคครัวเรือนพบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำส่งผลกระทบในทางบวกต่อการออมภาคครัวเรือน แม้ว่าจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยจะทำให้การออมภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นมาตรการด้านอัตราดอกเบี้ยก็คือ ธนาคารกลางจะต้องดูแลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ของสถาบันการเงินจะต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่ต่ำจนเกินไป ถ้าอัตราดอกเบี้ยลดต่ำลงมาก รัฐบาลอาจพิจารณาลดหย่อนภาษีดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เพื่อมิให้อัตราดอกเบี้ยสุทธิต่ำจนเกินไป

6.2.3 มาตรการด้านจำกัดการปล่อยสินเชื่อเพื่อการบริโภค

เนื่องจากช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา สถาบันการเงินเร่งขยายบริการทางการเงิน โดยเฉพาะเน้นขยายบริการด้านสินเชื่อมากกว่าระดมเงินฝาก ทำให้ครัวเรือนสามารถกู้ยืมจากสถาบันการเงินได้ง่ายขึ้น จากผลการศึกษาการออมภาคครัวเรือน พบว่าการขยายตัวของสินเชื่อในประเทศ ทำให้การออมภาคครัวเรือนลดลง ดังนั้นภาครัฐบาลควรให้สถาบันการเงินจำกัดจำนวนการปล่อยสินเชื่อเพื่อการบริโภคไม่ให้สูงจนเกินไป

6.2.4 มาตรการด้านภาษี

6.2.4.1 การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรสำหรับเงินฝากระยะยาวที่มีวัตถุประสงค์ในการฝากเพื่อการศึกษา ที่อยู่อาศัย และเกษียณอายุ เพื่อจูงใจให้การออมประเภทดังกล่าวเพิ่มขึ้น เนื่องจากการออมระยะยาวที่มีเป้าหมายแน่นอนจะสามารถระดมเงินออมใหม่เข้าสู่ระบบได้อย่างสม่ำเสมอ

6.2.4.2 การใช้มาตรการภาษีเพื่อชะลอการบริโภคหรือการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็น เพื่อให้เหลือเงินออมมากขึ้น โดยพิจารณาความเหมาะสมของมาตรการภาษีที่มีฐานจัดเก็บที่การใช้จ่ายเพื่อการบริโภค เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต

6.2.4.3 เพิ่มค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตจากปัจจุบันที่กำหนดไว้ไม่เกิน 10,000 บาท ให้สูงขึ้นกว่าเดิม เพื่อเป็นการส่งเสริมการออมโดยผ่านการประกันชีวิตให้มากขึ้น

6.2.5 มาตรการด้านการออมผูกพันแบบบังคับ

การออมผูกพันแบบบังคับจะทำได้โดยการหักออกจากรายได้ของผู้มีเงินเดือนทุกครั้งที่มีการจ่ายเงิน มีผลทำให้เงินออมเพิ่มขึ้นจากกองทุนดังกล่าวจำนวนมาก การส่งเสริมการออมผูกพันแบบบังคับทำได้หลายวิธี เช่น

6.2.5.1 จัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ โดยให้ข้าราชการหักรายได้บางส่วนส่งเงินเข้ากองทุนตลอดอายุการทำงาน วิธีการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมการออมแบบผูกพันของข้าราชการเพื่อยกระดับการออมโดยรวมของเศรษฐกิจ

6.2.5.2 การออมโดยผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีบทบาทสำคัญต่อการออมของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ ทางการซึ่งได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในการเพิ่มระดับการออมภาคครัวเรือนของประเทศ จึงได้สร้างแรงจูงใจให้มีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพอย่างแพร่หลายด้วยการเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้แก่ลูกจ้าง นอกจากนี้ทางการยังได้สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยได้กำหนดให้รัฐวิสาหกิจจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ 2542

6.2.6 มาตรการอื่น ๆ

6.2.6.1 การพัฒนาตลาดทุนและตลาดตราสารหนี้ในประเทศ ตามวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการลงทุนระยะยาว แต่ปัญหาที่เกิดในปัจจุบัน คือ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ จะเป็นการลงทุนระยะสั้น เพื่อเข้ามาเก็งกำไรสูง ประกอบกับการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งมีความอ่อนไหวสูงต่อการผันผวนทางการเงินระหว่างประเทศ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ฉะนั้นความเชื่อมั่นในการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตลาดทุน ส่วนตลาดตราสารหนี้ ซึ่งเป็นแหล่งระดมเงินทุนสำคัญที่เปิดโอกาสให้ภาคการผลิตมีทางเลือกและช่องทางในการระดมทุนระยะยาวเพิ่มขึ้นทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ การรักษาความมั่นคงและความเชื่อถือของสถาบันการเงิน ส่งผลให้ตราสารทางการเงินของสถาบันนั้นขยายตัวออกสู่ตลาดได้อย่างกว้างขวาง ตลอดจนทำให้ต้นทุนของการขยายเครดิตอยู่ในระดับไม่สูงเท่าที่ควร การพัฒนาตลาดตราสารหนี้ เพื่อให้มีช่องทางเลือกในการออมเงินมากขึ้น จะต้องพัฒนาประเภทของตราสารหนี้ให้หลากหลายมากขึ้น นอกจากนั้นควรพัฒนาตลาดรองตราสารหนี้และศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ให้มีธุรกรรมเพิ่มมากขึ้น ด้วยการแก้ไขความไม่ชัดเจนในภาระภาษีของตราสารการเงิน เพื่อรองรับความต้องการลงทุนของภาคเอกชน และตราสารหนี้จะเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการทำธุรกิจและจัดหามาได้ด้วยกระบวนการในตลาดการเงิน

6.2.6.2 ส่งเสริมสถาบันการเงิน ให้มีกิจกรรมเพื่อการระดมเงินออมให้มากขึ้นและทั่วถึงในทุกพื้นที่ เพื่อให้เงินออมเข้าสู่ระบบให้มากที่สุด โดย

1) ส่งเสริมให้กระจายตัวออกไปตั้งสำนักงานในส่วนภูมิภาคเพิ่มขึ้น เพื่อให้เข้าถึงแหล่งเงินออมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นธนาคารเฉพาะกิจ ธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุนต่าง ๆ

2) ให้มีสถาบันในการลงทุนเพิ่มขึ้น เช่น การจัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมเพิ่มขึ้น โดยเน้นเงินออมจากลูกค้ารายย่อยให้มากเป็นหลัก ซึ่งธุรกิจประเภทนี้จะมีความสำคัญในระบบการเงินของไทยมากขึ้น

3) ส่งเสริมสถาบันการเงินขยายฐานการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับผลประโยชน์ของเงินออมให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มนักลงทุนที่เป็นสถาบัน เช่น การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และบริษัทประกันชีวิต สามารถเป็นผู้จัดการกองทุนต่าง ๆ ได้ เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนประกันสังคม และกองทุนส่วนบุคคล เป็นต้น

6.2.6.3 การชักนำการลงทุนให้กระจายตัวไปสู่ชนบท เพื่อให้ส่วนภูมิภาคและชนบทมีผลิตผลทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นดังกล่าวมีรายได้เพิ่มขึ้น

6.2.6.4 การพิจารณาประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ลดการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น เพื่อลดรายจ่ายต่างประเทศทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคและการเดินทางที่เพิ่มขึ้นมาก

6.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการศึกษาต่อไป

การวัดและเปรียบเทียบระดับของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ จากผลการศึกษาการประมาณค่าจากแบบจำลองด้วยวิธีการ OLS พบว่าเกิดปัญหา Multicollinearity กล่าวคือตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูง ทำให้ความแปรปรวนของค่าพารามิเตอร์ที่หามาได้โดยวิธี OLS นั้นมีมาก ส่งผลทำให้ตัวแปรอิสระบางตัวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นในการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป การประมาณค่าตัวแปรในแบบจำลองด้วยวิธีอื่น อาจจะทำให้ผลการวิเคราะห์ดีขึ้น เช่น การประมาณค่าตัวแปรด้วยวิธี Cointegration และ ECM

งานศึกษาในส่วนที่สอง ได้นิยามเงินทุนไหลเข้าสุทธิจากต่างประเทศออกเป็นภาคเอกชนและภาครัฐบาล ซึ่งเป็นการแบ่งประเภทของเงินทุนนำเข้าตามประเภทของผู้นำเข้าเงินทุน โดยมิได้แบ่งประเภทของเงินทุนนำเข้าตามระยะเวลา จะได้เป็นเงินทุนนำเข้าระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี เช่น เงินกู้ยืม บัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นฐานภายนอกประเทศ เงินลงทุนในหลักทรัพย์ และสินเชื่อการค้าระยะสั้น เป็นต้น กับเงินทุนนำเข้าระยะยาวที่มีระยะเวลามากกว่า 1 ปี เช่น เงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศ สินเชื่อการค้าระยะยาว เงินกู้ยืมระยะยาว เป็นต้น โดยที่ประเภทของเงินทุนนำเข้าที่แบ่งตามระยะเวลาคือเงินทุนนำเข้าระยะสั้นและเงินทุนนำเข้าระยะยาวนั้น น่าที่จะส่งผลกระทบต่อการออมในประเทศแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นดังกล่าว